

Tisztelt kongresszus!

Ma négy esztendőről kell beszámolnom, számot kell adnom arról, hogy mit vállaltam és mit sikerült megvalósítani. Ugyanakkor nem ragadhatok le a múltnál, nem tehetek úgy, mintha a beszámolóval az én feladatom véget érne. Beszélnem kell a jelenről is, de főként a jövőről. Ezt már egy újabb elnöki mandátum megpályázása is indokolja. Azt tartom helyesnek, hogy a politikai vita a múltról, a jelenről, de leginkább a Szövetség jövőjéről szóljon. A mi feladataink, a mi kihívásaink is a jövőben találhatók, a problémákra adható válasz is a jövőről, és nem a máról, nem a tegnapról szól.

Az elmúlt négy esztendő értékelésekor abból indulok ki, hogy mit ígértem Nagyváradon 2011 februárjában és természetesen abból is, hogy milyen társadalmi-politikai környezetben élve és dolgozva kellett eredményeket elérnünk.

Négy évvel ezelőtt azt mondtam, a Szövetség döntéshozatalában egyensúlyra, szolidaritásra és arányosságra van szükség. Az elnökség és az állandó tanács átalakításával kiszélesítettük a döntéshozatalt, egyetlen magyar közösség képviselője sem maradt ki a döntések előkészítéséből és azok meghozatalából.

Bevontuk az ifjúsági szervezeteket és a platformok képviselőit. Létrehoztuk a nőszervezetet. Az önkormányzati tanácsok átszervezésével a működés olyan keretét biztosítottuk, amely nemcsak a stratégiaalkotást alapozta meg egy-egy régió számára, de annak lehetőségét és felelősségét is biztosította, hogy az adott régióban növelje politikai súlyát és jelen legyen a mindennapi döntések meghozatalában. A Kulturális Autonómia Tanács létrehozásával pedig erősítettük partnerségünk a civil szervezetekkel. Dinamikus partneri viszonyt teremtettünk, amit egyértelműen bizonyít a több ágazati stratégia kidolgozása is.

Elnöki mandátumom kezdetén azt mondtam, hogy céljaink eléréséhez továbbra is a parlamenti demokrácia eszközeit fogjuk használni. Párbeszédet ígértem a demokratikus román politikai pártokkal. Azokkal is, akikkel ugyanahhoz a politikai pártcsaládhoz tartozunk, és azokkal is, akikkel nem vállalunk ideológiai azonosságot. Ez nem változott, és ezen nem kell változtatni. Tudtuk és megtapasztaltuk, hogy lesznek közöttünk viták, komoly nézetkülönbségek is akár, de mi a vita elől sohasem menekültünk, mindig azt vállaltuk, hogy a romániai magyarság érdekeit képviseljük minden helyzetben és minden erőnkkel.

Ma hiánytalanul jelen vannak a román politikai pártok vezetői. Ez, minden rosszindulatú híresztelést megcáfol, és azt is bizonyítja, vagy mindenekelőtt azt bizonyítja, hogy bennünket komoly és megbízható partnernek tartanak akkor is, amikor az ország és a társadalom általános problémáiról kell döntenet, és akkor is, amikor a közel másfélmillió magyarországi ügyéről van szó. Ezért köszönet jár nekik.

Négy éve azt is ígértem, hogy rendezni fogjuk viszonyunkat a magyar kormánnyal és a két kormánypárttal, a FIDESZ-szel és a KDNP-vel. Ez megtörtént, és ma bátran mondhatjuk, hogy a nemzetpolitika fontos kérdéseiben partnerként cserélünk véleményt, és ha szükséges, közös álláspontot is ki tudunk alakítani.

Ami a külpolitikát illeti: az elmúlt négy esztendőben proaktív szerepet vállaltunk az Európai Néppártban, képviselőink révén az Európai Parlamentben, az Európa Tanács különböző testületeiben, és az őshonos európai etnikai, nemzeti és nyelvi kisebbségeket tömörítő szervezetben, a FUEN-ben is, amelynek ma már RMDSZ-es alelnöke van. Együtt indítottuk útjára azt a polgári kezdeményezést, amelynek célja az európai szintű kisebbségvédelmi jogalkotás megteremtése. A Minority Safe Pack által megteremtettük azt az európai kisebbségi szolidaritást, amely az Északi-tengertől és az atlanti partvidéktől a Földközi-tengerig terjed. Az első nekifutás nem volt sikeres, de nem adjuk fel.

Az Európai Néppárt bukaresti kongresszusán a mi kezdeményezésünkre először került a párt programjába kisebbségekről szóló fejezet. A tavalyi dublini kongresszuson, az európai parlamenti választások programjába is hasonló elveket és célokat illesztettünk be.

Az elmúlt négy év munkájáért elismeréssel és köszönettel tartozom a kollegáimnak, az RMDSZ testületeiben tevékenykedő vezetőknek, a parlamenti frakció tagjainak, az önkormányzatokban dolgozóknak, a főtítkárság, a politikai alelnöki iroda, az elnöki hivatal, a megyei és helyi szervezetek munkatársainak, a platformoknak, a MIÉRT-nek és a nőszervezetnek, valamint annak a sok száz önkéntesnek, mozgalmárnak, akiknek kitartó, odaadó munkája teszi erőssé és megbecsültté a Szövetségünket.

Hölgyeim és uraim, tisztelt küldöttek!

Beszélnem kell a kormányzásról is, hisz négyéves mandátumom alatt kétszer voltunk kormánykoalícióban. Mindkét időszakról számos elemzés született, mi magunk is értékeltük azokat.

Az első, a Demokrata Liberális Párttal való közös kormányzásunkról két dolgot elevenítsünk fel.

Először is, sikerült megakadályoznunk egy olyan területi közigazgatási reformot, amely mind a székelyföldi, mind a partiumi magyar közösségeket rendkívül hátrányosan érintette volna, minden közigazgatási döntéshozataltól megfosztotta volna őket. Ebből az esetből ismét kiderült, hogy a mi különleges kisebbségi helyzetünkben néha az is eredménynek számít, ha megakadályozunk valamit.

A második esemény már a kormány megbukásához köthető. Hiába fogadtunk el egy jó oktatási törvényt, ha azt a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem román vezetősége nem alkalmazza. Egy magyar ügy, a MOGYE miatt elmentünk a falig. Kikényszerítettünk egy kormányhatározatot a törvény alkalmazására és ez volt az oka a bizalmatlansági indítvány benyújtásának, amely a kormány bukásával végződött.

Mindkét esetnek több tanulsága is van, de a legfontosabb számunkra az, hogy a magyar érdekek mellett álltunk ki, a magyar ügy miatt mentünk el a falig. És ez így helyes, ez a mi elsőszámú feladatunk. Akkor is, most is, mindenkor.

A szociáldemokratákkal nem egészen tíz hónapot kormányoztunk, amikor arra a következtetésre jutottunk, hogy az adott körülmények között ezt nem érdemes folytatni. Előbb a Minority Safe Pack ügye miatt volt konfliktus közöttünk, amikor a kormány, a külügyminisztere képviselőjében más véleményen volt, mint én magam, a kormány miniszterelnök-helyettese és a Minority Safe Pack egyik kezdeményezője.

Felálltam, mert fontosabb volt a kisebbségi ügy, mint a kormányzati tisztség. Ma is biztos vagyok abban, hogy helyesen cselekedtem. Mint ahogyan az is helyes döntés volt, hogy az RMDSZ folytatta a kormányzást. Annak, hogy ez már csak néhány hónapot tartott, ismét szám-talan oka van, ezeket már mind elmondtuk.

Tisztelt küldöttek, hölgyeim és uraim!

A politikai siker mércéjét a választásokon elért eredmények jelentik. Négy esztendő alatt négy választáson kellett részt vennünk. Mindenik másmilyen okból volt fontos, és az adott helyzetben mindeniken jó eredményeket értünk el.

2012-ben, az önkormányzati választásokra már ellenzéki helyzetből készültünk fel, s bár erős, hármas magyar-magyar verseny volt, több polgármesteri tisztséget szereztünk meg, mint négy évvel korábban. Voltak veszteségeink is, amelyek kellő motivációt adnak a jövő évi választásokra.

A 2012-es parlamenti választások a négy évvel korábbihoz képest teljesen más feltételek között zajlottak. Politikai kalandorok tették kockára az erdélyi magyarság parlamenti jelenlétét csak azért, hogy megpróbálják térdre kényszeríteni Szövetségünket. Nekik sem sikerült.

Tavaly sikerült megőriznünk az Európai Parlamenti jelenlétünket is, megtartottuk a magyar közösség bő négyötödének a támogatását. Ezt megelőzően megállapodást kötöttünk a Magyar Polgári Párttal. Nekünk sem, és azt gondolom nekik sem volt egyszerű túllépni az elmúlt esztendők alatt felgyűlt vélt, és főleg a valós sérelmeken. De a magyar érdek azt kívánta, hogy az európai parlamenti jelenlétünket ne tegyük kockára.

Összefogást várnak tőlünk a magyar emberek, és mi egy határozott lépést tettünk ebbe az irányba. Emellett szükség van arra is, talán még nagyobb szükség, hogy a támogatóink is összefogjanak, mert nélkülük egyetlen megegyezés sem lehetséges. Nem csak a pártvezetőknek kell megállapodást kötniük, hanem a közösségnek is közös nevezőre kell jutnia. A tavalyi államfőválasztás pedig alkalmat adott arra, hogy fölmutassunk egy reális jövőképet, mind az ország, mind a magyarság számára. Olyan intézményes garanciákat javasoltunk a nemzeti közösség identitásának megőrzésére, – a regionális és a kulturális autonómiát – ami az országot nem gyengíti, hanem erősebbé teszi.

Jó alkalom volt a nagy nyilvánosság előtt ismét arról beszélnünk, hogy legitim törekvéseink sok más európai állam gyakorlatában is bizonyították: többség-kisebbség viszonyának rendezéséhez, a kölcsönös érdekek fel- és elismerése mellett az előítéletek lebontásának és a bizalom megerősítésének is meg kell történnie.

Hölgyeim és uraim,

Ahogy azt a csíkszeredai kongresszuson ígértük, tavaly kidolgoztuk és közvitára bocsájtottuk azt a regionális autonómiatervezetet, amely mindegy kiegészíti az évekkal korábban elkészült kulturális autonómia tervezetet.

Nem voltak és nincsenek illúzióink. Nem állt szándékunkban illúziót eladni választóinknak sem, mert felelős emberek vagyunk. Tudtuk és látjuk, hogy a román társadalom ma még nehezen érti, és nem fogadja el a kisebbségi kérdésnek ezt az intézményes garanciákat nyújtó megoldását.

Erős félelmek és előítéletek élnek és működnek a társadalomban, nehéz öröksége ez az elmúlt száz esztendőnek. Ennek megváltoztatására nem elegendő a mi pusztán akaratum. A cél eléréséhez sem elegendő csupán a mi szándékunk és akaratum. A román társadalmat kell meggyőznünk, hogy semmit elvenni nem akarunk, nincs szándékunkban rosszat tenni senkinek. Ez nélkülük nem fog menni. Ehhez türelem kell és kitartás. De mindenekelőtt egymásban kell bízunk, mert ha nincs meg ez a belső alap, az erős belső bizalom, akkor a dolgunk nehezebb lesz, sőt, nagyon nehéz!

Tisztelt küldöttek!

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség nemrégiben ünnepelte a 25 éves születésnapját. Jó alkalom ez az őszinte mérlegképzésre, a jelenlegi helyzetünk meghatározására, és legalább ennyire jó alkalom a tervezésre is. Nézzük nagyon sommásan: honnan indultunk és hol tartunk most? Szinte a nulláról kellett elkezdenünk a társadalomépítést és az egyéni, valamint a közösségi jogok megszerzését.

Kiharcoltuk a nyelvi jogokat az oktatásban, a helyi közigazgatásban, az igazságszolgáltatásban, a mindennapi életben. Nagyobb gond, hogy nem élünk velük eléggé és még nagyobb, amikor azt látjuk, hogy az állam különböző intézményei sok esetben akadályozzák, vagy legalábbis nem segítik a törvények alkalmazását. Ennek a legkirívóbb példája a MOGYE. Törvényt alkottunk arról, hogy a magyar oktatásnak hogyan kell működni ezen az egyetemen, de az egyetemi szenátus román többsége ezt a törvényt évek óta szabotálja, nem alkalmazza és megteheti ezt minden következmény nélkül.

Törvényt alkottunk és visszaszereztük a közösségi javak jelentős részét, közbirtokossági erdőket és egyházi ingatlanokat, de a burkolt újraállandósítás veszélye most nagyobb, mint valaha. Románia arra vállalkozott, hogy a kommunista diktatúra által elkobzott javakat természetben szolgáltatja vissza, és ahol ez nem lehetséges, ott méltányos és igazságos kárpótlást nyújt. Most meg azt látjuk, hogy azokat büntetik, akik a törvényt jóhiszeműen alkalmazták, és a kárpótlási bizottságok esetében a kollektív bűnösség elvét alkalmazzák.

Legyen világos: továbbra is bízunk Markó Attila ártatlanságában, teljes mértékben szolidárisak vagyunk vele. Attila hosszú éveken keresztül a közösség érdekében végezte munkáját. Az RMDSZ elkötelezett a korrupció elleni harcban, de semmilyen formában nem tudja támogatni azt, hogy ennek leple alatt koncepciós vádak szülessenek.

Kiharcoltuk szimbólumaink szabad használatának jogát, de egyre többen vannak azok, akik eszelős módon akarnak megfosztani ennek gyakorlásától: akik el akarják venni zászlóinkat, himnuszainkat, ünnepeinket. Ezért is javasoltam azt, hogy itt az ideje megállapodni abban, hogy a megszerzett jogokat megnyírbálni sem közigazgatási eszközökkel, sem törvényekkel ne lehessen, a meglévő jogszabályokat minden egyes esetben alkalmazni kell. Továbbra is meggyőződésem, hogy a mai bizonytalannak tűnő világunkban érdemes megkötni egy ilyen, többség és kisebbség közötti megállapodást, ami egyszerre tenné kiszámíthatóvá a jelent és tervezhetővé a jövőt.

A továbblépés alapja a párbeszéd, a kölcsönös megértésre való törekvés. Kiszámítható és megbízható partnerek voltunk az euro-atlanti integráció minden egyes szakaszában, mert hitünk és hiszünk a szabad és demokratikus világ értékeiben. De elfogadhatatlannak, sértőnek és megalázónak tartjuk, hogy 25 évvel a kommunista diktatúra bukása után az ország közbiztonsági stratégiájában a mi jogos követeléseinket veszélyforrásnak tekintik egyesek – miközben ezek a követelések tulajdonképpen egyidősek egyrészt a modern Románia megalakulásával, mert ezt ígérték elődeinknek 1918-ban, másrészt a szabad Romániával.

Iskolákat alapítottunk és építettünk, hogy minden magyar gyereknek legyen lehetősége anyanyelvén tanulni, de ma azt látjuk, hogy egyrészt demográfiai okok miatt nem tudunk hosszú távon minden iskolát és osztályt fenntartani, másrészt pedig az ország száz legjobb iskolája között ma csak egy magyar iskola van. Az elmúlt években szakmai partnereinkkel kidolgoztunk egy olyan oktatási stratégiát, amely településre bontva előrevetíti mindazt, amit a következő években közös döntésekbe kell foglalnunk. Ma már nem elég magyar nyelven oktatni, hanem az a cél, hogy minőségi oktatást, versenyképes tudást tudjunk biztosítani. Többek között ezért is javasoltam egy olyan megállapodást az összes parlamenti párttal, amely az oktatáspolitikai hosszú távú alapjait szilárdítaná meg.

Meggyőződésem, hogy közösségünk jövője a magyar nyelvű oktatás minőségétől függ. Az RMDSZ legfontosabb célkitűzése tehát az, hogy fiataljaink versenyképes tudást sajátítsanak el, hogy a szülők bátran írassák magyar iskolába gyerekeiket, hogy a pedagógusok – a szakmai lehetőségek révén – megfeleljenek az új kihívásoknak és a sokasodó elvárásoknak.

Az RMDSZ *Erdély 2020* című modernizációs programja nélkül, az *Erdélyt építjük* című kampánya nélkül nem fejlődtek volna azok a települések, ahol magyar emberek élnek, de egyre többen vannak, akik úgy érzik, hogy nem teszünk eleget a gazdasági problémák orvoslásáért, a munkahelyteremtésért, az életminőség javításáért.

Folyamatosan újítottuk a szervezetet, sikeres és elkötelezett fiatalokat vontunk be a munkába, és mégis sokan úgy érzik, hogy nem történt meg a generációváltás, és mindannyian látjuk, tudjuk, hogy nem sikerült megszólítanunk azokat a fiatalokat, akik a forradalom előtti és utáni években születtek és a mai Romániában szocializálódtak. Az a dolgunk, hogy megszólítsuk, meggyőzzük azokat a fiatalokat, akikkel a kommunista diktatúra, szerencsére, már nem közös élményünk, közös múltunk, és akiknek eredményeink már természetesen – nekik vonzó jövőképre van szükségük, azt kell biztosítanunk.

Mi képviseljük a magyar emberek 85 százalékát, de a pártosodás mindenkit megviselt, különösen a magyar-magyar vitát értelmetlennek látó magyar embereket. Megnyertük az elmúlt évek választásait, de a nagy kérdés az, hogy ez elegendő-e arra, hogy a következő esztendő választásaira ne aggódva gondoljunk.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség az elmúlt négy esztendőben is a nyitott, józan politika híve volt, még akkor is, ha ez a józanság a mai populizmusok és demagógiák világában első látásra nem kifizetődő. Nyugodt és higgadt volt a hangunk, ez jellemez bennünket és meg is különböztet a román politikai élet más szereplőitől. Világosak voltak a céljaink és párbeszédre, megegyezésre törekedtünk. Nem kegyekért harcoltunk, hanem jogokért és elvekért. Partnereinknek is azt mondtuk és mondjuk: aki ezt nem látja át és nem érti meg, azzal mi, erdélyi, romániai magyarok nem tudunk tartósan együttműködni.

Hölgyeim és uraim, kedves barátaim!

Mostanában több lakossági fórumon is részt vettem, és ezt a szokásomat szeretném folytatni a következő időszakban is. Ezekon a fórumokon többször megkérdezték tőlem, hogy mi az ideim, a mostani kongresszus tétje. Azt válaszoltam, amit most is mondani fogok. A kolozsvári kongresszusnak, bár tisztújító kongresszus, nincs kifejezett személyes tétje. Az igazi tétje, nem az alapszabályzat módosításaiban keresendő, de még csak a programunkat sem állítjuk feje tetejére. Az igazi tétje ennek a kongresszusnak az, hogy meg tudjuk-e újítani a politizálásunk módját.

Az erdélyi, romániai magyarok politikai képviselete egyszerre közös érték és közösségi érdek. Ezt nekünk meg kell tudnunk őrizni. És ahhoz, hogy ezt megőrizhessük, nekünk magunknak kell változnunk.

Ma azt tapasztaljuk, hogy a politikusokban, a politika intézményeiben egyre kisebb a bizalom. Az emberek csalódottak, kiábrándultak. Ennek az okai érthetőek, de a következményei számunkra elfogadhatatlanok. Ma nincsenek árnyalatok, az emberek nem igazán tesznek különbséget akkor, amikor politikusokról, politikai vezetőkről van szó. Ezzel, és különösen ennek az okaival őszintén szembe kell néznünk. Biztosan fájni fog, nem lesznek ezek kellemes percek. De ugyanakkor nem szabad elfogadni azt sem, hogy mindenkit és mindent egy kalap alá vegyünk. El kell tudnunk magyarázni, mi a különbség aközött, ha valaki közpénzeket magáncélra fordít és aközött, ha valaki az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásában jár el, vagy járulékos áldozata egy olyan ügynek, amihez semmi köze.

Nagy Zsolt ma ártatlanul ül a börtönben. Nekünk pedig, a szolidaritás mellett az is dolgunk, hogy olyanná alakítsuk a jelenlegi törvénykezést, amely megakadályozza az ilyen méltánytalan eljárást. Veled vagyunk, Zsolt! Reméljük, hamarosan nem csak lélekben leszel újra együtt velünk.

Ha nem leszünk képesek ezt elmagyarázni, ha nem tudunk megharcolni az igazunkért, akkor az a hatalmas kiábrándultság és csalódottság, amit a választók a politika egészével szemben éreznek, be fog kebelezni bennünket is. Ki kell mondanunk: az igazságszolgáltatásnak működni kell, ezt támogatjuk. De a megbélyegzést, az általánosítást el kell utasítanunk. Mindig szolidárisak leszünk azokkal, akiket alaptalanul vagy valamilyen rejtett, hátsó szándékkal hurcolnak meg. A jogállamiság azt is jelenti, hogy egyetlen intézmény részéről sem fogadható el semmilyen túlkapás.

25 esztendő után ez a társadalom elfáradni látszik abban, hogy jogállamot és működő parlamenti demokráciát építsen. A történelem már számtalanszor megtanított bennünket arra, hogy akkor, amikor sérül egy demokratikus berendezkedés, amikor ideig-óráig zárójelbe teszik az alapvető emberi és szabadságjogokat, először mindig egy kisebbség, egy nemzeti, etnikai vagy nyelvi kisebbség issza meg ennek a levét. Ezért nem kell sokat magyarázni, miért érdekünk, hogy mindig kiálljunk ezek mellett az értékek mellett. Meg kell védenünk azokat és a mi közösségünknek ezt éreznie, tudnia kell. És csak akkor tudjuk ezt a munkát elvégezni, ha mi magunk is látjuk, hogy hol tévedtünk. Ha tudatosítjuk azt is, hogy a politika mindenekelőtt szolgálat, a közösség szolgálata. Sokkal nagyobb alázatra van szükség.

Nem létezhet erdélyi magyar politika alázat nélkül. Aki ezt nem érti, és aki nem tud esze-rint politizálni, annak valószínűleg ma nem ezt a munkát kell végeznie. Erről szól az újratervezés. Nem a céljainkat és nem az elveinket vagy az értékeinket akarjuk megváltoztatni, mégcsak az eszközeinket sem kell lecserélnünk, csupán azt a módot, ahogyan politizálunk.

Tisztelt kongresszusi küldöttek!

A mi politizálásunknak a központja nem Bukarest, nem Budapest és nem is Brüsszel. A mi politikánk központja ott van, ott kell annak lennie, ahol a magyar emberek élnek, ahol a magyar közösség él. Emberközeli és emberközpontú politikát kell folytatnunk, amelyben az érzelmek és az értelem egy időben van jelen, olyan politikát, amely szerethető, és amelyre támaszkodni lehet. Nem illúziókat kell eladnunk, hanem reményt keltenünk. Nem hittérítőkként, hanem megértő, egymással szolidáris, az egymásrataltságból erőt és lehetőséget látó emberekként kell viselkednünk.

Ma legfőbb feladatunk a közösségépítés. Újra kell kötni a kötelékeket őszintén, sok-sok türelemmel. A mi közösségünk azt várja el tőlünk, hogy következetesen foglalkozzunk a magyar érdekek képviseletével, de azt is kéri, hogy legyünk aktív részesei minden olyan döntésnek, ami rólunk szól, de azoknak is, amelyek gazdasági, szociális vagy akár régiófejlesztési kérdésekre vonatkoznak.

Szövetségeseink továbbra is a magyar emberek lesznek, azok, akik 25 éve kitartottak mellett, hogy ott kell lenni az önkormányzatokban, ott kell lenni a bukaresti törvényhozásban és ott kell lenni az Európai Parlamentben is, mert minden egyes helyszínen rólunk döntenek. Nekünk pedig úgy kell újraterveznünk a politizálásunkat, viselkedésünket, szavainkat és tetteinket, hogy minden egyes régió minden egyes kis és nagyobb közössége bízjon bennünk és továbbra is akarja azt, hogy erős és sikeres képviselete legyen.

Ha képesek leszünk változtatni, ha képesek leszünk másként politizálni, ha megértjük az elégedetlenség okait és helyesen válaszolunk az azok nyomán felmerülő kérdésekre, akkor biztos vagyok abban, hogy az RMDSZ ebből a nehéz helyzetből is ki tud majd kerülni. Mindez csak rajtunk múlik.

Köszönöm, hogy meghallgattatok.